

לעילוי נשמת הר' אברהם יוסף שמואל אלטר בן הר' טוביה ז"ל

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Torah Tavlin Publication
34 Mariner Way Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת בשלח - שבת שירה
Shabbos Parshas Beshalach - Shabbos Shirah
ג' שבט תשס"ב - January 26, 2002

לכל זמן ועת (Monsey, NY)

הדלקת נרות - 4:46 שקיעה/יום השבת - 5:06
זמן קריאת שמע/מ"א - 9:05 צאת הכוכבים/מעריב - 5:56
זמן קריאת שמע/גר"א - 9:41 לשיטת רבינו תם - 6:18

מדעת עליון

וה' הולך לפניו... ולילה בעמוד אש להאיר להם ללכת יומם ולילה (יג-כא)
לכאורה יש לשאול, דמשמע שהיו בני ישראל הולכים ונוסעים גם ביום וגם
בלילה, ונמצא שהיו מתייגעים יותר ממה שהיו מתייגעים כשעבדו במצרים
בלבנים. שאם אדם הולך בדרך יומם ולילה בלי להינפש, הרי בכמה ימים הוא
בא לידי עייפות גדולה, וא"א לו אפי' לעמוד. וא"כ צריך להבין, איך קיימו
הנשים רבוא איש - אנשים נשים וטף - כשנסעו יומם ולילה בלי הפסק?
אלא כתב הגמור מרדכי כהן זצ"ל בס' שפתי כהן, אי מתלמידי האריז"ל,
שראינו כבר בפרשת בא כי היו ענני הכבוד מסובבים את כלל ישראל מכל צד
כשיצאו ממצרים, אחד על גביהם מלמעלה ואחד מתחת רגליהם מלמטה. וכך
לא היה להם צער כלל, לא מן השמש ולא מן הרוחות ולא מן הגשמים ולא מן
הטללים. ולא עוד, אלא הם באמת לא היו הולכים ברגליהם כלל, אלא הם היו
בתוך הענן, בדומה לאדם הנמצא בתוך הספינה באמצע הים. כי לא איכפת לו
לאדם מזה שהספינה הולכת ביום ובלילה בלי הפסק, כי כל אותו הזמן הוא
יושב בו כמו בתוך ביתו בלי צער.

אולם הערב רב היו מאחורי הענן כי לא היו ראויים לכך שהענן יחסה
עליהם, דומה לאגוז שהקליפה קשה ורחוקה מן הפרי ואינה קשורה עם הפרי
עצמו, אבל ישראל בתוך הענן דומה לאגוז שהקליפה מגינה יחד עם הפרי.

ובני ישראל אכלו את המן ארבעים שנה עד באם אל קצה ארץ כנען (טז-לה)
שנינו בגמ' (ברכות מח:) "משה תקן לישראל ברכת הזון בשעה שירד להם

וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו נד נזולים קפאו תהומות בלב ים וגו' (טו-ה)

In Targum Onkeles, the words "נערמו מים" translate not as "Water piled up," but as "The Water was clever." Yes, the water was clever! What is the Targum teaching us with this unusual translation?

The holy Vilna Gaon, R' Eliyohu of Vilna ZT"L, explains the connection between the wind of Hashem's nostrils and the wisdom of the water by referring to the creation of man. The Torah writes in Parshas Beraishis, "And He breathed into his nostrils the soul of life, and man became a living soul." (ב-א) By breathing from Himself into man, Hashem filled him with wisdom and the power of reasoning. So too, with the water here. Hashem breathed from Himself into the water, and the water became filled with knowledge and the power of reasoning. In which context? Chazal tell us that when the waves came crashing down upon the Egyptians, they tried to run away, but the water chased them down and caught them as if it was alive. In addition, Rashi describes how different segments of the Egyptian army suffered progressively, according to their level of evil: the worst like straw, etc. How could the water know how to make such a distinction between the levels of evil possessed by the Egyptians? Obviously, Hashem had breathed into it wisdom and the power of reasoning.

הוא היה אומר....

R' Moshe Sofer ZT"L (Chasam Sofer) would say:

"Rather than curing patients once they become ill, the aim of a 'family-doctor' is to keep them healthy in the first place. Similarly, Hashem is our 'family-doctor', who has given us the Torah for our spiritual health. When we 'prescribe' to His mitzvos, it prevents all kinds of spiritual maladies."

R' Shaul Yedidya Taub ZT"L (Moditzer Rebbe) would say:

"The letters of the words that Bnei Yisroel uttered in the desert, "מן הוא" - "It is Mon" - when rearranged, spell "אמונה" - faith in Hashem!"

R' Yisroel Salanter ZT"L would say:

"On Judgement Day, I will not be afraid of the question why I was not like Moshe Rabbeinu. The question I have to keep in mind is why I was not everything that Yisroel Salanter could have been!"

לפי עיקר המנהג יצאנו הפסוקים - נפטר הר' שבת תשס"ב - תנצב"ה
We look forward to questions, inquiries and queries. Please E-mail: TorahTavlin@aol.com

guest. "Perhaps there was a witness at the time, you say you handed your money to him?" The dejected man now felt even worse. "No, there was no witness. Just before *Shabbos* we sat under a tree. That is when I took my pouch out of my pocket and gave it to him to hold for me."

"Under a tree? Very good!" cried the Ohr Hachaim. "It's *Tu B'Shvat*. Go back and summon that tree to be a witness on your behalf!" The traveler was shocked but being well aware of the Ohr Hachaim's reputation as a miracle-worker he stood up and left the house, without questioning the Rabbi's instructions. After just a few minutes, the Ohr Hachaim casually remarked that for sure the man had already reached the tree. "No," responded the other man spontaneously, "That tree is quite far from here."

With a hard stare right in the man's eyes, the Ohr Hachaim declared, "If you didn't receive the money from him under that tree, how is it that you know where that tree is?" The man turned pale. Without saying another word, he promptly returned the money that had been entrusted to him.

TORAH GEMS

ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני' לאמר וכו' (יג-יט)

Before the *Bnei Yisroel* left Egypt, they fulfilled the oath they had made to Yoseph to bring his casket to the Land of Israel for reburial. "*G-d will surely remember you*," Yoseph had said and he made them promise, "*You shall carry up my bones from here*." At first glance, the *Torah's* repeated use of the word "עצמות" - "*bones*" in connection to a *tzaddik* seems somewhat odd and unnecessarily strident. Why doesn't the *Torah* refer more respectfully to Yoseph's "remains" or his "ארון" - "*coffin*"?

The answer, says the Lubavitcher Rebbe, R' Menachem Mendel Schneerson ZT"L, is that the Hebrew expression "עצמות" is an allusion to "ארון" - meaning "*essence*." In the same way that a person's bones constitute the strength of his physical body, the phrase "*the bones of Yoseph*," refers to Yoseph's unique and powerful character. When the *Torah* tells us that Moshe carried the "עצמות" - "*bones*" of Yoseph, it means that he took the essence of Yoseph with him into the desert. This "*Essence of Yoseph*" is alluded to in his name, as his mother Rochel declared when he was born: "*And she called his name Yoseph, saying, G-d will add to me another son*" (אחר). The function of Yoseph is to "add" Jewish sons, and not just any sons, but even those who have fallen to the level of "אחר" - meaning "*other*." This essence of Yoseph can restore even the most estranged Jew into a son of the Holy One, blessed be He.

מן, ע"כ." והיינו הברכה ראשונה של ברכת המזון. ואיתא עוד שם בהמשך הגמ' שלומדים מקל וחומר שאם חייבים לברך אחרי הסעודה, כשהאדם שבע, כל שכן שחייבים לברך אפילו לפני הסעודה, כשעדיין הוא רעב. והנה שאלו כמה חכמי ישראל, איזה ברכה בירכו אבותינו במדבר קודם אכילת המן? וי"ל לדעת כמה פוסקים, ומהם הרשב"א, הגמור"ר שלמה בן אברהם אדרת זצ"ל, שלא נתחייבו בני ישראל במדבר לברך על המן. כי כידוע שאין מברכים על קיום מצות צדקה משום שמתן צדקה תלויה גם ברצון המקבל, ושייך גם שהמקבל יסרב ליטון את הצדקה, ונמצא שהנותן את המעות בירך ברכה לבטלה. וא"כ כיוצא אפשר לומר לגבי אכילת המן, דכמו שנאמר על המן שאפשר היה לטעום בו כל מיני טעמים. משום כך ייתכן, שלאחר שהאדם יברך ברכה ראשונה על מאכל שהוא מבקש לטעום, אפשר שנמלך בדעתו ויבקש לטעום במן טעם של מאכל אחר, ואז חייב הוא בברכה אחרת, ונמצאת שהברכה ראשונה שבירך היא ברכה לבטלה. משי"ה קיי"ל שלא נתחייבו בני"י לברך על המן.

מעשה אבות....סימן לבנים

The wheel of fortune had taken a downturn for a once-wealthy Jew who lived in the Moroccan city of Rabat and he was forced to wander from town to town, in search of business. Finally, after several failed attempts, he succeeded in amassing a significant amount of money. Right before *Tu B'Shvat*, the man passed through the town of Sali on his way home, but as it was already fairly late on Friday, he figured he had better remain there for *Shabbos*. An old friend from his youth lived there, and he knew that he would be welcomed at his house. As soon as his friend saw him, he insisted that his surprise guest remain for *Shabbos*.

Before candle-lighting, he gave his money pouch to his host for safekeeping, so that he wouldn't have to worry about it during the Day of Rest. By Saturday night, the traveler was anxious to reach home. He requested his money pouch back from his friend. "What are you talking about?" denied his host. "You never left any money with me." The stunned guest could not believe his ears. When he recovered his senses, he begged his host to return to him the money he had labored so long and hard for. The host blew up. "You have some nerve!" he yelled. "You slept in my house, you ate at my table, and now you hurl these false accusations at me!" The man realized there was no chance that this conniver would admit what he had done so he decided to make a claim and bring his host to the *beis din* of the famous Ohr Hachaim, R' Chaim Ibn Atar ZT"L.

R' Chaim listened carefully to both sides. He then turned to the hapless